

'החלוץ' במשימת העפלה מאלג'יר

'החלוץ' (שם הקוד של הספינה במוסד לעליה ב') הפסיקה באמצע אוקטובר 1947 משימה בה הפליגה מלה ספציה לבנדול לצורך איסוף מעפילים, נחלצה לעזרת הספינה 'ברק' (שם הקוד של הספינה במוסד לעליה ב') שמנועה כשל, והחליפה אותה במשימת איסוף מעפילים מחוף אלג'יר.

עקב התערבות המשטרה נאלצה הספינה להימלט בתחילת העלאת המעפילים בחוף אלג'יר ועל סיפונה רק 44 ילדים ובני נוער, בעוד משפחותיהם נעצרו ע"י המשטרה הצרפתית.

הספינה, שסבלה מתקלה במנוע, הפליגה לסרדיניה. שם נעצרה ע"י האיטלקים והובלה לנמל בצפון האי. רב החובל וסגנו שיתפו פעולה עם השלטונות ולכן בהעדרם מילט מפקד הספינה נמרוד אשל יחד עם יתר הצוות הזר (שלא היה נאמן לרב החובל) את הספינה. הם עגנו במפרץ קטן ומוסתר בחוף המערבי של קורסיקה.

ב-22 בנובמבר נערך מפגש בין 'החלוץ' לספינת המעפילים 'הפורצים' שהייתה בדרכה מצרפת לארץ. הילדים הועברו ל'הפורצים' והגיעו איתה ארצה.

'החלוץ' נשארה במפרץ עד אמצע דצמבר ואז הפליגה משם ארצה בהפלגת המעפילים נושאת השם 'כ"ט בנובמבר' תחת פיקודו של מוקה לימון (ראה פרטים תחת הפלגת 'כ"ט בנובמבר').

מפרט טכני

שמות קודמים	Maria Giovanni
שם צופן	החלוץ
סוג כלי השייט	ספינת מפרשים מטיפוס Schooner עשויה עץ, בעלת שלושה תרנים, צבע אפור.
תפוסה	420 טון
הנעה	מפרשים ושני מנועי 300 כ"ס, דיזל מדגם Alva
מהירות	4 קשר

רכש והכנה

החוכר	שלוחת המוסד לעלייה ב' בצרפת מדאנדריה (הגוץ).
מקום הרכישה	איטליה.
נתיב שייט לנמל ההכנה	הפליגה לנמל לה-ספציה.
גילוי בריטי בשלב זה	לא ידוע.
צוות ההכנה	אנשי המקום ומלווי הספינה.
ארגון הספינה להעפלה	הוכנו דרגשי לינה למעפילים, הספינה צוידה בשתי סירות עץ, שתי סירות גומי ל- 30 איש, 14 טון דלק ל- 20 יום, מים ל- 24 יום, ומזון ל- 20 יום.

צוות ומלווים

מפקד הספינה	נמרוד אשל – פלי"ם.
מלווים נוספים	יעקב בצר – פלי"ם.
גדעונים	בני גפן. הערה: בעת המפגש של 'החלוץ' עם 'הפורצים' עבר בני גפן ל'הפורצים' ושלמה רוזן עבר מ'הפורצים' ל'החלוץ' לקראת הפלגתה ארצה (תחת השם 'כ"ט בנובמבר').
מכשיר קשר	מקלט, משדר, דינמו, מכשיר רזרבי, מכשיר מדידה שקיבלו בלב ים. לא היה מכשיר א.א.א.א.
רב חובל	איטלקי.
צוות	תשעה איטלקים.

העלאת מעפילים

נמל / אזור ההעלאה	בחוף, 60 ק"מ מערבית לעיר אלג'יר.
יחס השלטונות	ההעלאה נעשתה בהסתר, אולם הפעולה התגלתה והספינה נאלצה להימלט כשעל סיפונה רק חלק קטן מהמעפילים.
מספר מעפילים	44 ילדים ובני נוער (80 על פי גרסה בריטית).
מוצא ושיוך תנועתי	בני נוער ממרוקו ואלג'יר, חברי ארגונים ציוניים.
מחנה המעפילים	המעפילים שוכנו לפני ההפלגה אצל משפחות יהודיות באלג'יר.
דרך הגעה לאזור ההעלאה	בכלי רכב וברגל דרך החוף בשעות הלילה.
ההעלאה	ב- 6 בנובמבר 1947 הייתה הספינה מול נקודת ההעלאה, בחוף ליד אלג'יר. דייג צרפתי – אלג'ירי, שגויס למשימת ניווט, הביא את הספינה לנקודה. על פי דו"ח בריטי, ארבע סירות דיג מקומיות ל- 10 איש כל אחת עשו את הדרך פעמיים מהחוף לספינה והעלו 44 מעפילים. אז הופתעו על ידי המשטרה המקומית ונטשו את המקום והפליגו ללב ים. שאר 596 המעפילים שהיו על החוף הוחזרו על ידי השלטונות לעיר אלג'יר.
ארגון הספינה	בני הנוער היו בהשגחת המלווים עד העברתם ל'הפורצים'.

ההפלגה

תאריך ושעה	הפלגה לאלג'יר ב- 19 באוקטובר 1947 לאחר גרירת ה'ברק' לחוף מבטחים בסרדיניה.
נתיב ההפלגה	מחוף אלג'יר לסרדיניה ומשם למפרץ ג'ירולטה שבקורסיקה.
אירועים בדרך	

תוצאות

לאן הגיעו המעפילים	44 המעפילים הגיעו לארץ ע"ג הספינה 'הפורצים'
--------------------	---